

HK-DIR ERASMUS + SEMINAR

Undervisning om kontroversielle tema og omstridte fortellinger,

en nødvendighet til glede og besvær

Nanna Paaske 250924

OSLOMET

Teacher
Well-being
& Diversity

**MANAGING MULTILINGUAL AND SOCIAL DIVERSITY IN
THE CLASSROOM**

A SUCCESSFUL APPROACH PROMOTING INCLUSIVE EDUCATION?

**Project leader, Sissel Tove Olsen
OsloMet**

OSLOMET

Alice

ConCitizen

*Contested Narratives and Controversial Issues in
Citizenship Education and Religious Studies*

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Trivsel & arbeidsglede (Wellbeing)

Lærere utfordret av:

Arbeidsoppgavene er skiftende

Forventninger til rollen

Leveringsideologi

Trivsel avhenger av:

Rom til å skape gode læringsprosesser

Gode relasjoner

Elever utfordret av:

Skolen oppleves irrelevant

Forventninger til å prestere

Tilhørighet -anerkjennelse

Trivsel avhenger av:

Anerkjennelse - tilhørighet

Rom til å mestre

Relevans – deltakelse

Gode relasjoner

Planen for denne sesjonen:

- *Hvordan undervise i kontroversielle temaer der elevers ulike verdier, religiøse narrativer og kulturelle praksiser kan skape konfliktlinjer i elevgruppa?*
- *A. Hva skaper trivsel og trygghet?*
- *B. Hvorfor blir det så harde, harde fronter?*
- *C. Hvordan kan læreren tilrettelegge for diskusjoner når det koker i elevgruppa?*
- *D. Hvordan jobbe med KT/OF*

- *Hvordan kan lærere være forberedt og nyttiggjøre seg elever sine erfaringer og gi elevene mulighet til å se kontroverser i sine omgivelser med et utenfra-blikk?*
- *Erfaringer fra ConCitizen:*
- *Multiperspektivitet*
- *Lærerposisjoner*
- *Erfaringer fra ALiCE:*
- *Vurdering som verktøy*

Dette vet vi:

- Mange lærere unngår kontroverser i klasserommet (Eriksen et al., 2022)
- Yngre, kvinner, småskolen
- Ubehagelig
- Frykt for å krenke elever
- Mangler verktøy & kunnskap
- Høyfrekvent i ustabile tider/samfunn (NI, Libanon) (ConCitizen)

Men:

- Elevenes politiske påvirket av lærernes håndtering av CN/CI (Jøsok & Kjøstvedt, 2023)
- Fag
- Rektor

OSLOMET

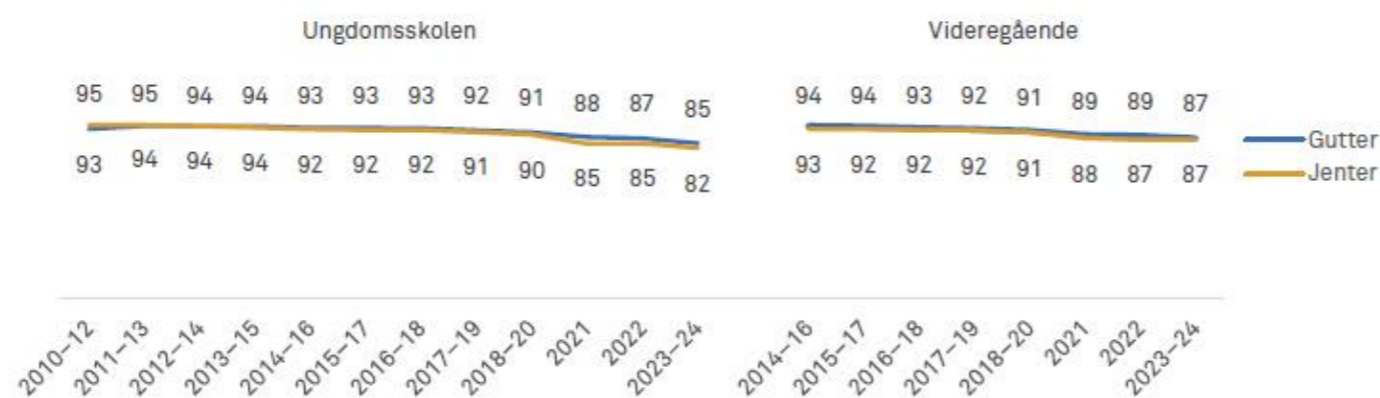

Den nasjonale Ungdata-rapporten for 2024 viser at selv om de fleste trives, er det stadig flere ungdommer som opplever å ha et negativt forhold til skolen.

- Ser vi på de ti siste årene, så ser vi store endringer, sier forsker Anders Bakken, leder av Ungdatasenteret ved NOVA, OsloMet.
- Færre enn før er fornøyd med skolen de går på, og de fleste målene på trivsel går i feil retning. Siden midten av 2010-tallet har andelen som trives på skolen, blitt redusert med åtte prosentpoeng, forteller Bakken.

Skoletrivselen er fortsatt høy. Men de siste årene er det langt flere som opplever at skolen er kjedelig og det er blitt flere som skulker, særlig blant elevene på ungdomsskolen.

Prosentandel som trives på skolen. Utvikling over tid – etter kjønn og skoleslag Kilde: Ungdata 2024

- Også blant 10–12-åringene viser resultatene en negativ utvikling på alle spørsmålene om skole, sier forsker Frøydis Enstad, som har ansvar for den nasjonale Ungdata junior-rapporten.

Hvorfor

- Tid- av
- Planen

Teachers:

- lacking education, knowledge, practice, and materials
- Anxious of reactions from leaders, colleagues, and parents
- Anxious of making pupils feel uncomfortable
- Emotional challenges
- Concerns about time constraints
- NB our informants were mostly experienced teachers

Methods

Strongly agree Agree Neither agree nor disagree Disagree

Teacher presentations

Whole class discussion

Debates

Group work

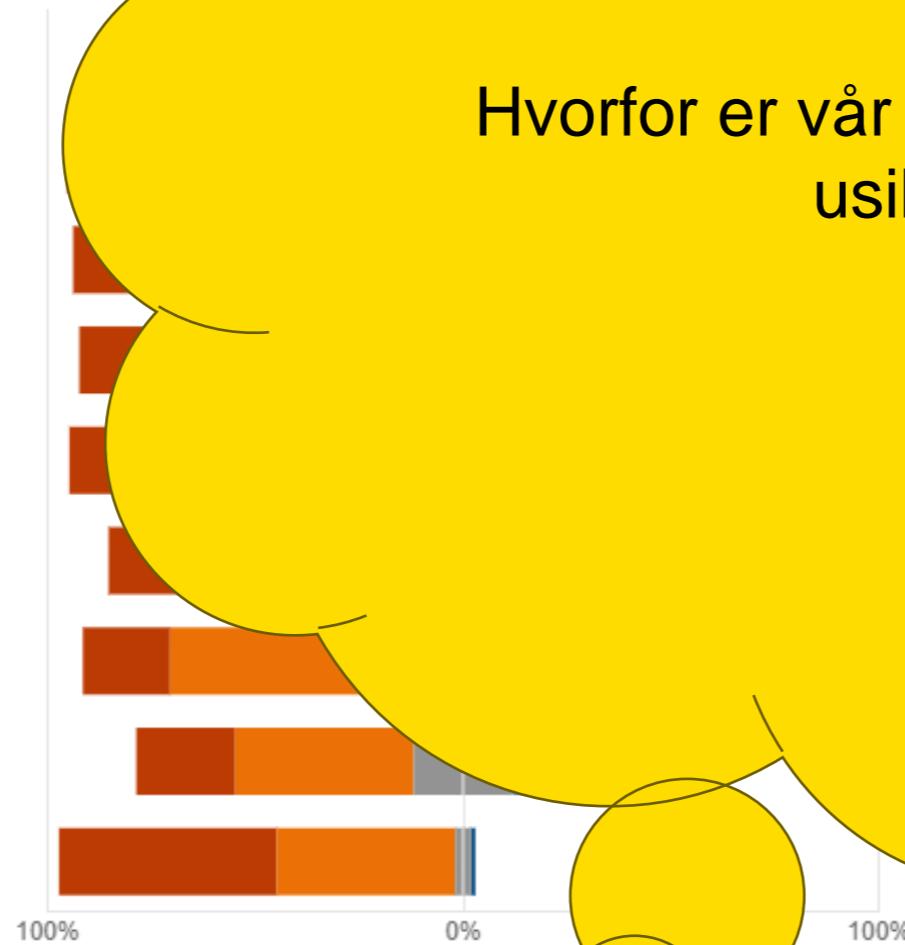
Using audio visual resources

Using personal stories or accounts

Student research and presentations

Role play

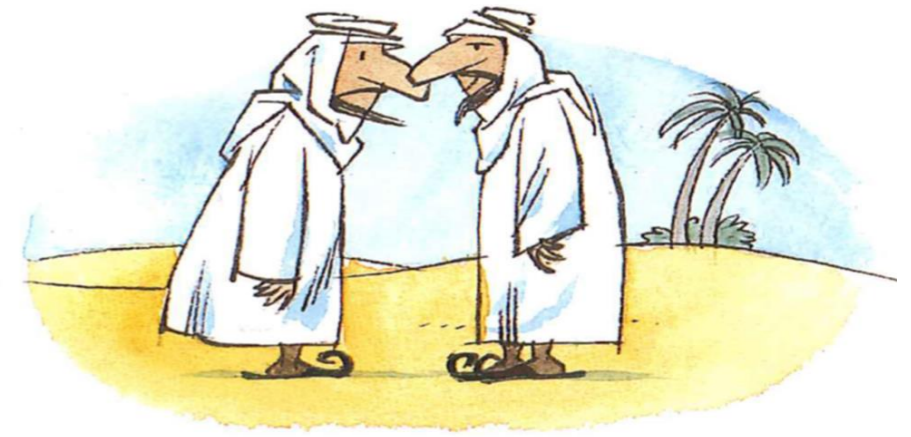
Providing multiple perspectives

Identitet som dreper....

- Jeg må forsvare meg om du/dere:
  - Angriper min identitet
  - Om du beskylder meg for å være noe jeg ikke er
  - Om du forhåndsdommer med for min bakgrunn
  - Om du snakker nedsettende om noe jeg representerer

(Maalouf, 2012)

Nære venner i Saudi-Arabia hilser ved å gni nesene mot hverandre.

Men hva om vi ser:

- alle har vår spesielle tilhørighetsmiks: identitet.
- fellesnevnerne i tilhørigheter bygger bro på kryss og tvers
- En rekke konflikter (og kriger), oppstår fordi vi ser «den andre» som representant.

Uenighetsfellesskapet

Identifisere felles mål –
«at the end of the day»

Trene på å skille sak og person:
«Forlengget arm»

Regler i «fredstid»
(Iversen, 2014)

Responser gjennom to systemer:

System I:

Autopiloten (2+2)

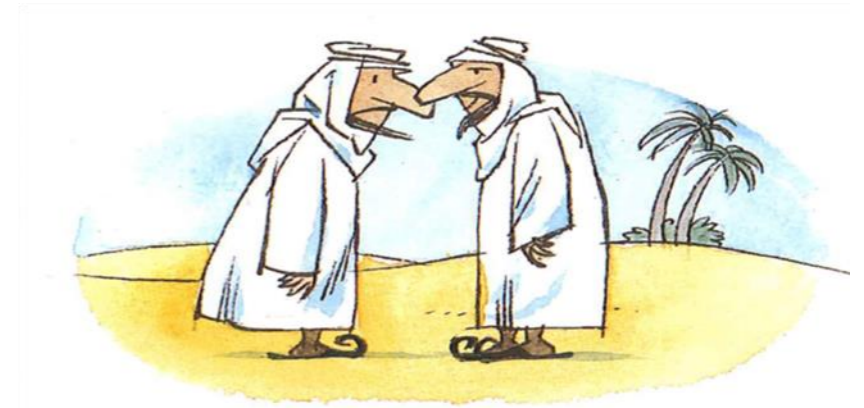
- gjøre noe raskt
- mentale snarveier
- forutinntatte forestillinger
- Innlærte kategorier

System II:

Bevisst oppmerksomme tenkemåter (324/14)

Å trene elevens system 2:

Nære venner i Saudi-Arabia hilser ved å gni nesene mot hverandre.

Ubehagets pedagogikk – strategisk empati

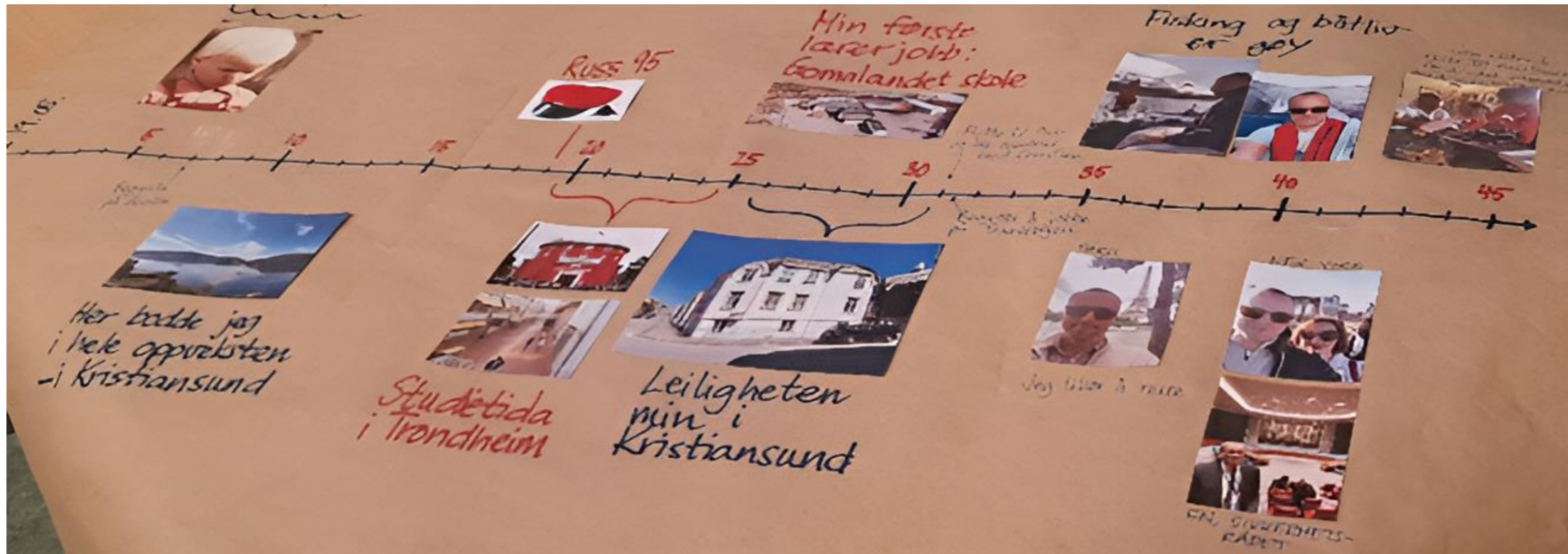
(Zembylas & Papamichael, 2017)

- «Vi som ikke tror på Gud..».... «Nå forstår jeg ikke helt? Er det noe galt?»

Metasamtaler:

- FRED i fredstid
- HVORFOR kan følelsene kan ta over?
- Hva tenker «vi» om folk som endrer mening med gode begrunnelser?
- Omfavne motforestillinger
- Redusere mulighet for selvsensur

Lærerens livslinje som modell

Livslinjeprosjektet i fire etapper

1. Elevene skisserer en tidslinje- fra de ble født til «i dag»
    - Positive hendelser
    - Supertkraft,
  2. Henter bilder/illustrasjoner hjemmefra
  3. Elevene utformer- henger dem oppi klassen
  4. Lærerledet samtale «guidet tour»: Hva her vi til felles?
- (Walseth & Standal, 2023)

Hvem er «vi»?

- 1. Hvilken bok/film har gjort størst inntrykk på deg?
- 2. Om du var statsminister for den dag med superkrefter, hvilken samfunnsutfordring ville du ønsket løst?

«En person med ben i flere leire, på kryss og tvers av språk, etnisitet, geografiske erfaringer, kultur og religion er privilegerte.

De har en rolle å spille som brobyggere.

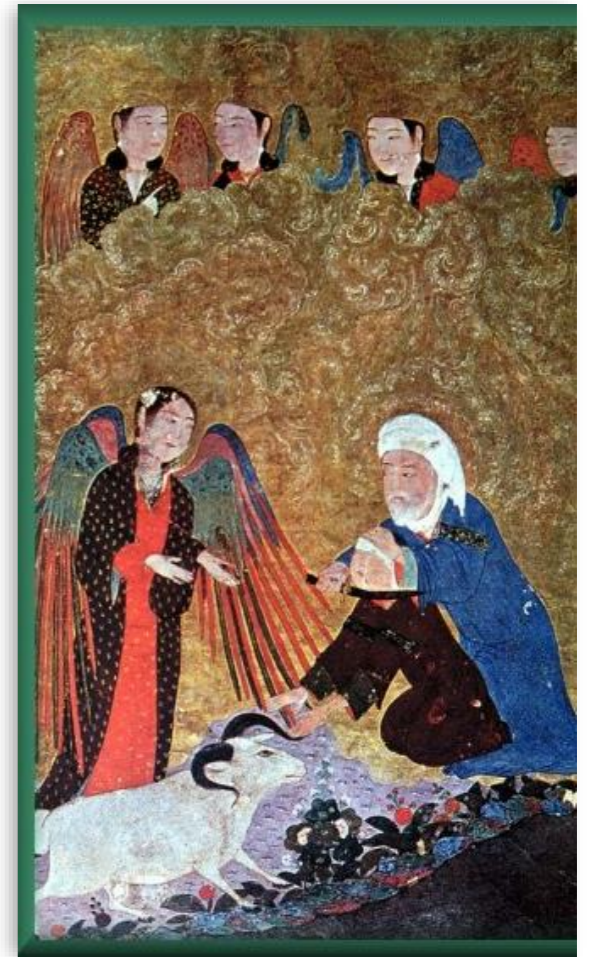
De kan forklare, oppklare, tilpasser og jevner ut forskjeller. Deres dilemma er betydningsfullt.» (Maalouf)

Kontroversielle tema og omstridte fortellinger- ConCitizen:

“Being religious might be seen as controversial in itself”

Quote from teacher from Denmark

- Omstridte fortellinger: Parallele, konkurrerende og i motsetning til hverandre: Historie og KRLE (Breidlid, 2009)
- Kontroversielle tema:
  - Etske dilemma
  - Kjønn
  - Sexuell orienteering
  - Menneskerettigheter i kollisjon
  - Identitetsbaserte politiske og kulturelle tema

Teacher stances

Avoidance – “playing safe”

The neutral chair – is neutrality ever possible?

The devil’s advocate – “... but consider this ...”

The source of knowledge – “I know more than you”

The participant leader/learner – learning from each other

The open enquirer – “no right answers”

Which of these approaches are effective?

Min fortelling- og å leve med fortellingsmangfold- multiperspektivitet

To ulike fortolkninger av omstridte fortellinger:

- Omstridte fordi det konkurrerende forestillinger
- Fordi innholdet er omstridt (er det sant?)

Multiperspektivitet og ambivalens:

- Parallele historiefortellinger: Samisk/inuittisk
- Tolkningsmangfold: Fortid og nåtid

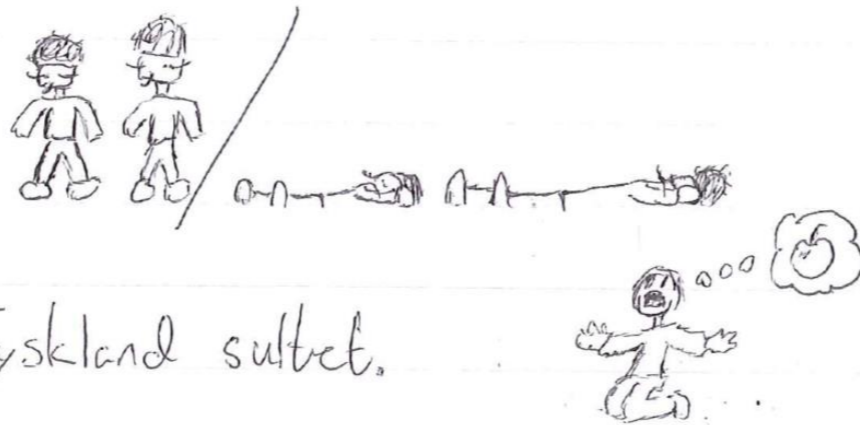

created by Lebanese artist Hayat Nazer

Hva forteller vi? Finnes det fler?

1. og at Tyskland ville ha kolonier i Afrika.

• Russene hadde mistet halve hæren sin i 1914-1915

• Tyskland sultet.

• Tyskerne ville ikke være i krig mer.

• Tyskerne begynte å tape.

Minnekultur- historiske minnesmerker som ressurs

1. *Alle monumenter, museer har en narrative de bygger på*
2. *Slik var det!*
Slik skal det huskes!

Å undersøke betydningen med elever:

- Hva forbinder du med dette?
- Hvem sier hva og hvorfor?
- Hvilken rolle mener du dette kan/bør minnesmerket spille i dag? (Bjerg, 2013)

Vurdering + KT/OF = sant?

- Kontroversielle tema/omstridte fortellinger: Demokratisk medborgerskap
- Krevende å vurdere – kunnskap, ferdigheter, holdninger og VERDIER
- Formativ vurdering (underveisvurdering) stort potensial

- Men:

Medborgerskap- om livet selv: Hvilket fag har ansvar?

Er det ikke fare for at vi vurderer elevenes verdier og personlighet?

Indoktrinerer jeg elevene? Tvinger dem til demokrati? Feil holdninger?

Men: De skal jo opp til eksamen. Hvor mye tid skal jeg bruke?

KT/OF: Kan synliggjøre svært personlige standpunkt...

Trivsel & arbeidsglede (Wellbeing)

Anerkjennelse - tilhørighet

Rom til å mestre

Relevans – deltakelse

Gode relasjoner

Rom til å skape gode
læringsprosesser

(Murphy & Mannix-McNamara, 2021)

Å øve på livet med reell lærerstøtte

- Hva:** Gi elevene oppgaver som er relevante for samfunnsdeltakelse: undersøkende/performative
- Hvordan:** Å akseptere følelsene – ubehaget, så fag/ferdigheter, nøye med lærerrollen- vurdering (vertikal/horisontal)
- Hvorfor:** Skille sak og person- tåle kompleksitet/flertydighet

(Black & William, 1998)(Barrett et al., 2020)(Taylor, 2017)
(Mezirow, 1978)

Links to tutorials and podcast from ConCitizen:

Tutorials:

- Halldis Breidlid, OsloMet on Contested Narratives: <https://www.youtube.com/watch?v=GFI7N8GEpSE>
- Lakshmi Sigurdsson, University College Copenhagen KP on Controversial Issues: <https://www.youtube.com/watch?v=3Txcp9vmiCU>
- Lesley Emmerson, Queen's University Belfast on The Benefits and Rationale for Teaching Contested Narratives and Controversial Issues: https://www.youtube.com/watch?v=ZxkSIAR_1U0

Podcast:

- In this podcast, hosted by Professor Tony Gallagher of Queen's University Belfast, educational experts from the ConCitizen project discuss dealing with controversial issues in their respective societies.
- Spotify:
- <https://open.spotify.com/show/5u7MHsuyiZm72j1KTRKtiG?si=30a88868d2394d17>
- Apple podcasts:
- <https://podcasts.apple.com/us/podcast/queens-university-belfast-how-teachers-from-different/id1677311132>

Litteraturliste:

- Barrett, M., Aceska, N., Azzouz, N., Bar, C., Baytelman, A., Cenci, S. & Valečić, H. (2020). Assessing competences for democratic culture: Principles, methods, examples. I. Members of the Assessment Working Group, Education Policy Advisers Network ....
- Bennett, R. E. (2011). Formative assessment: a critical review. *Assessment in education : principles, policy & practice*, 18(1), 5-25. <https://doi.org/10.1080/0969594X.2010.513678>
- Bjerg, H., Körber, A., Lenz, C., Von Wrochem, O., (2013). *Teaching Historical Memories in and Intercultural Perspective* (Bd. Band 4). Metropol Verlag <http://blogs.epb.uni-hamburg.de/teacmem>
- Black, P. & Wiliam, D. (1998). Inside the Black Box: Raising Standards through Classroom Assessment. *Phi Delta Kappan*, 80(2), 139-148.
- Breidlid, H. (2009). Fortellingen i tilpasset opplæring. I (s. s. 125-143). Fagbokforl.
- Eriksen, K. G., Goldschmidt-Gjerløw, B. & Jore, M. K. (2022). *Kontroversielle, emosjonelle og sensitive tema i skolen*. Universitetsforlaget.
- Iversen, L. L. (2014). *Uenighetsfellesskap : blikk på demokratisk samhandling*. Universitetsforl.
- Jøsok, E. & Kjølseth, A. (2023). Politisk mestringstro og kontroversielle spørsmål i samfunnsfag. *Nordidactica*, 13(2023:3), 109.
- Maalouf, A. (2012). *In the name of identity : violence and the need to belong*. Arcade Publishing.
- Murphy, T. R. N. & Mannix-McNamara, P. (2021). Teacher Well-Being and Teacher Professional Development. I (s. 87-118) (Understanding Teaching-Learning Practice). Singapore: Springer Singapore Pte. Limited. https://doi.org/10.1007/978-981-16-1699-0_5
- Mezirow, J. (1978). Perspective transformation. *Adult education*, 28(2), 100-110.
- **Mohammad-Roe, S. et al (2025) .... Nuturing students' engagement .... Work in progress**
- Paaske, N., Mohammad-Roe, S., Smets, W., Amitai, A., Randazzo, N. A. & Huang, L. (2023). Challenges for European teachers when assessing student learning to promote democratic citizenship competences. *Journal of social science education*, 22(3). <https://doi.org/10.11576/jsse-5978>
- Taylor, E. W. (2017). Transformative Learning Theory. I A. Laros, T. Fuhr & E. W. Taylor (Red.), *Transformative Learning Meets Bildung: An International Exchange* (s. 17-29). SensePublishers. https://doi.org/10.1007/978-94-6300-797-9_2